Blesk - Obecné informace

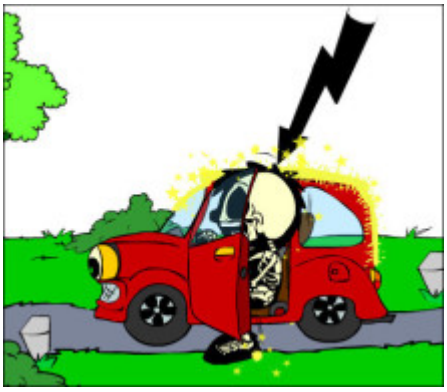

Blesk je silný přírodní elektrostatický výboj vznikající během bouřky. Bleskový elektrický výboj je provázen emisí světla. Při úderu blesku vzniká napětí i několik miliard voltů a dochází k přenosu proudu až o hodnotě 100 000 ampérů. Okolní vzduch se během okamžiku zahřeje až na 30 000 °C. Blesk si vždy hledá pro něj nejkratší a nejvodivější cestu do země. Nejčastěji zasáhne nejvyšší nebo nejlépe vodivé objekty v krajině. Nelze se na to však absolutně spoléhat. Často nedokážeme odhadnout, jaká dráha je pro blesk nejvýhodnější.
Obecně platí, že za bouřky bychom se měli snažit vyvarovat situace, při které se staneme doslova hromosvodem, ať již z důvodu nejvyšší polohy v okolí či zvyšováním své vodivosti.

Nebezpečnou se situace stává v okamžiku, kdy již vidíme jednotlivé blesky. Akutní nebezpečí hrozí, když již slyšíme i hřmění.
Čím je doba mezi bleskem a zahřměním kratší nebo čím je hrom hlasitější, tím je riziko větší.

Ochrana před bleskem
Za bouřky není žádné místo absolutně bezpečné. Budovy před bleskem dostatečně ochrání kovový bleskosvod, který se umísťuje na nejvyšší bod budovy a je spojený silným vodičem se zemí, poměrně bezpečný je i automobil s uzavřenou plechovou karoserií. Pokud se chceme chránit před bleskem, musíme postupovat podle toho, na jakém místě se v době bouře nacházíme.

Pokud nás bouře zastihne v budově:
• Zavřeme okna, zdržujeme se uprostřed místnosti na suchém místě, dále od kamen, vodovodu, elektrického vedení, zásuvek, elektrických spotřebičů a telefonů.
• Abychom zabránili poškození domácích přístrojů, je nejlepší je za bouřky vypnout ze sítě, zejména ty, jejichž součástí je obrazovka, a rovněž odpojit anténní systémy.
• Nesaháme na zařízení koupelen, vzhledem k tomu, že kovové vodovodní a odpadové trubky mohou vést elektřinu, nepouštíme vodu.
Pokud nás bouře zastihne ve volném prostoru:
• Nejlepší je přerušit všechny činnosti a vyhledat spolehlivý úkryt.
• Neschováváme se pod osaměle stojícím stromem.
• Vyhýbáme se volným otevřeným prostranstvím.
• Pokud nás bouře zastihne znenadání na volném prostranství, vyhledáme příkop nebo prohlubeň a v podřepu s nohama u sebe přečkáme bouřku.
• Pokud se ukryjeme v jeskyni, jdeme co nejhlouběji, nikdy nezůstáváme blízko vchodu do jeskyně.
• Neschováváme se pod různými převisy (skalními či půdními), kde hrozí velké riziko zasažení bleskem.
• Vyhýbáme se vodním plochám, v žádném případě se za bouřky nekoupeme v otevřených vodních nádržích a jezerech, neprovozujeme vodní sporty!
• Vyhýbáme se vyvýšeným místům.
• Zcela nevhodným úkrytem jsou malá stavení bez hromosvodu nebo velká stavení s porušenou statikou.
Pokud nás bouře zastihne v autě:
• Zůstaneme uvnitř.
• Dveře a okna necháme zavřená.
• Plechová karoserie nám poskytne dostatečnou ochranu (Faradayova klec).
• Nevystupujeme z auta, zejména jsou-li pneumatiky a vozovka ještě suché, protože v okamžiku výstupu se můžeme stát "uzemněním" auta a tím iniciovat blesk.
První pomoc při úrazech bleskem je stejná jako při ostatních úrazech způsobených elektrickým proudem a při popáleninách. Často je nezbytné použít umělé dýchání, srdeční masáž a protišoková opatření.

Úraz elektrickým proudem či bleskem způsobí v organismu řadu změn, které se nemusí projevit při prvním kontaktu s postiženým. I když je pacient při vědomí a na první pohled v pořádku, může být nadále ohrožen selháním základních životních funkcí, a to i v delším časovém odstupu. Z tohoto důvodu je nutné postiženého sledovat a dopravit jej vždy neprodleně k odbornému vyšetření.